

آرامگاه شیخ روزبهان خنجی در شیراز

شیخ روزبهان خنجی (روزبهان کبیر) از عرفای بلندآوازه قرن ششم هجری است. آرامگاه شیخ روزبهان که روزگاری در مجموعه باشکوهی از مدرسه و خانقاه و مسجد در شیراز واقع شده بود، همراه با دیگر بناهای دینی شهر شیراز، توسط قزلباشان شاه اسماعیل صفوی به کلی ویران گردید. آرامگاه او همچنان مخروبه ماند

تا در زمان محمدرضا شاه پهلوی دستور بازسازی آن صادر شد، و در فروردین ماه سال ۱۳۵۰ بنای آن آغاز و یکسال و سه ماه بعد، به شکلی که اکنون هست، به پایان رسید.

آرامگاه در محله موسوم به «درب شیخ» در انتهای خیابان لطفعلی خان زند در جانب شرقی شیراز واقع است. دوتن از فرزندان و نوادگان او نیز در کنار او مدفونند.

بر پیشانی ایوان آرامگاه با خط نستعلیق نوشته شده است:

آرامگاه شیخ کبیر ابومحمد روزبهان، تولد در فسا ۵۲۲ هـ ق / ۵۰۷ ش، وفات در شیراز ۶۰۶ هـ ق / ۵۸۸ ش.

بر بالای ایوان لوحه‌ای برنجی قرار دارد که این کلمات بر روی آن منقوش است:

لااله الاالله الملك الحق المبین

در پائین این لوحه، بر روی تکه سنگی نوشته شده:

ای تو را با هر دلی رازی دگر

مقابل در ورودی، شاهنشینی با دو پنجره مشبک و کاشی‌های معرق قرار دارد. بین آن دو پنجره سنگنبشته‌ای است که نام شیخ، سال تولد، سال درگذشت و تاریخ بنا و سازندگان آن بدین شرح آمده است:

به خواست خدای هردو جهان، بنای آرامگاه شیخ روزبهان ابو محمد فرزند ابی نصر فرزند روزبهان بقلی فسایی شیرازی در جایگاه بخشی از مجموعه ساختمانهای خانقاه و رباط و دیگر ابنیه دوران زندگی آن بزرگوار که پس از گردش خوابگاه ابدی وی و چند نفر از افراد خانواده او گردید، به وسیله انجمن آثار ملی ساخته شد. آغاز ساختمان ۱۳۵۰/۱/۱۵. پایان ساختمان ۱۳۵۱/۴.

در جنوب شاهنشین کتیبه دیگری شامل دو قسمت نصب شده است. بر روی قسمت اول آن چنین نوشته شده است:

شیخ روزبهان ابو محمد بن ابونصر بقلی فسایی شیرازی به سال ۵۲۲ هجری در فسا چشم به دنیا گشود و در محرم ۶۰۶ هجری در شیراز در خانقاه خود که اکنون این بنا در آنجا برپا شده است، جهان را بدرود گفت. این عارف بزرگوار جامع بین کمالات صوری و معنوی - قال و حال - زهد و عشق - صحو و سکر - تحقیق و تعلیم در شریعت و طریقت و پیشوای کاروان راه حقیقت بوده است.

در قسمت دوم کتیبه چند سروده از شیخ روزبهان منقوش است:

شماری از تألیفات شیخ روزبهان خنجی در متن کتیبه‌ای دیگر که در شمال

شاهنشین نصب شده به شرح زیر معرفی شده است:

آثار شیخ روزبهان خنجی

۱۵. لوامع التوحید	۱. لطایف البیان فی تفسیر القرآن
۱۶. مسالك التوحید	۲. عرایص البیان فی حقایق القرآن
۱۷. شرح الحجب و الاستار فی مقامات	۳. مکنون الحدیث
اهل الانوار	۴. حدائق الاخبار
۱۸. سیرالارواح	۵. الموشح فی المذاهب الاربعه
۱۹. غلکات السالکین	۶. کتاب العقاید
۲۰. شرح الشطحیات فارسی	۷. کتاب الارشاد
۲۱. سلوه القلوب	۸. کتاب المناهج
۲۲. سلوه العاشقین	۹. مشرب الارواح
۲۳. مقایس السماع	۱۰. منطق الاسرار بیان الانوار
۲۴. صفوه مشارب العشق	۱۱. رساله الانس فی روح القدس
۲۵. دیوان المعارف	۱۲. کتاب العرفان فی خلق الانسان
۲۶. تحفه المحبین	۱۳. سیرالارواح
۲۷. منهج السالکین	۱۴. عبره العاشقین

آرامگاه شیخ روزبهان خنجی در سال ۱۳۵۳ به شماره ۴/۱۰۴۳ در فهرست

آثار ملی ثبت شد